

ההסתה לרצח בנתניה

המהומות. הוא הופיע ברחוב רק כתוצאה של קריאת טלפון מיסטרורית, שבאה ב־מפתיע, וגייסה אותו לפעולה.

כך סיפר: „בשבת, בשעה 9.30, שכבתי עוד במיטה. פתאום טלפן אלי מישהו ואמר לי שיש צורך שאני אופיע ברחוב. האיש הזה, שצילצל אלי, זה לא היה ראש העיר, אבל הוא פנה אלי בשמו של ראש העיר.

„אני חושב שפנו אלי, כי אני מומחה לעניינים ערביים. הכוונה שלי היתה — אם העניין יגיע לפוגרום, להסביר לערבים שלא נגדם היה זה מכון, אלא נגד אלה שאירגנו את כל השערוריה הזו, כאילו לטובת הערבים. זאת אומרת — נגד אורי אבנרי וקבוצתו. כמובן, שלא היתה לי שום כוונה להגן על אנשי העולם הזה.

„דאגתי לכך שלא יהיו התנגשויות עם המשטרה. אבל לא הכל הלך כמו שרציתי. השטר הפשוט לא הבין את כוונתי. נתתי פקודה שהאנשים, אשר התאספו תחילה במרכז העיר, יעברו למבואות נתניה. לא רציתי שהפוגרום יתנהל במרכז העיר.

„אחרי שנודע שהשיריה לא תיכנס לעיר, ואחר שהצלחתי — יחד עם ראש העיר — לשחרר את העצורים, נגמר תפקידי. כטיפורו של לוי יש רק פגם אחד: ראש עיריית נתניה הכחיש בתוקף את כל שייכותו לקריאה הטלפונית, שהוציאה את לוי ממיטתו כדי שיפקד על המוני הפוגרומיים שטים המוסתים. לעומת זאת התברר כי חקירה פרטים אחרים, היכולים להסביר את תפקידו של לוי ביתר דיוק.

לפני שלוי התחיל בעבודתו הנוכחית, כפקיד עמידה, היה לו באמת קשר הדוק עם הערבים: במשך עשר שנים עבד כי מזכיר מועצות מקומיות בכפרים ערביים

הפוגרומיסטים של נתניה מתאספים ב־רפי' מרכזי לוי — בצפייה לשיירת האחות של העולם הזה. השוטרים, הנושאים אלות, מגנים וכובעי־פלדה, מנסים לפזר את ההמונים. „אילו היתה השיריה נכנסת לעיר, אבנרי וחבריו לא היו זקוקים להלוויה“, התפאר לוי.

ההמון מוכן לפוגרום

כניסה לעיר — במקום אליו הביא אותם איש

סיפר, „נסעתי לשם מתוך סקרנות בלבד. אחרי שהמפגינים של העולם הזה נעצרו עליידי המשטרה, מצאתי את הנעל שאיבד אחד מהם. לקחתי אותו למכונית שלי ו־חזרתי לנתניה. בדרך מסרתי את הנעל לאחד מקציני המשטרה.“

לחשוב היטב על עובדה אחת: כיום שבת בבוקר פעל מטה קרבי מסועף, שהשתכן בתחנת המשטרה של הכפר טייבה. במטה זה נמצאו: המפקח הכללי של משטרת ישראל, אלוף פיקוד המרכז של צה"ל, המושל הצבאי של האזור, היועץ לעניינים ערביים של ראש הממשלה, ואנשי ש.ב. כלומר: ראשי כל הנורעות הבטחוניות, הגלויות והסמויות. הם נמצאו שם מתוך תיאום. מישהו גבוה מאוד נתן לכולם פקודות להיות שם. למשל: איסר (איסר ה' קטן) ה־ראל, היועץ המיוחד של ראש הממשלה, ובעבר הממונה על שרותי ה' בטחון, ואחד משונאיו המושבעים ביותר של העולם הזה. בימי כהונתו הוטלו פצצות על המערכת והדפוס, רוסקו עצמוי תיהם של אורי אבנרי ושלום כהן.

התוצאה הגלויה של התכנסות מטה כזה, היתה הפעלת הכוחות הסדירים של זרועות הבטחון: שיטרים אורחיים, שוטרים צבאיים, אנשי ש.ב. וחיילים.

היתה גם תוצאה גלויה שנייה: התקהלות 3000 פוגרומיסטים מוסתים בחוצות נתניה. הקשר בין המטה הגלוי לבין הפוגרומיסטים היה פחות גלוי. חשיפתו מספקת מזון רב למחשבה על דמות השרותים המהומיים עדיין את מנגנון החושך במדינה.

החלטה היסודית היתה: למנוע כניסת שיירת האחות למשולש, וזאת משני טעמים:

- הצלחת השיריה, וקבלת הפנים שהיא כנה לה עליידי התושבים הערביים, היתה מוסיפה יוקרה רבה לתנועה הצעירה ש־אירגנה אותה.
- מניעת כניסתה, ויצירת מתחות בי־משולש, היתה מוכיחה כי יש צורך לי־המשך ולקיים את המימשל הצבאי ויתר ההגבלות המוכתבות כביכול עליידי שיקר לים בטחוניים.

הפעולה נגד השיריה הוטלה על שני כוחות: לובשי המדים למיניהם, ותושבי הפרברים של נתניה.

תושבים אלה, כרוכם בני ישראל השנייה, נוחים להסתה נגד ערבים. בהתפרעויות קודמות בעכו וברמלה, קראו אזרחים כמר הם קריאות־הידוד למנחם בגין, ולכן נהוג לחשוב כי לתנועת החרות יש השפעה עליהם. אולם אין מנגנון החושך יכול לרתום את המסגרות המפלגתיות של תנועת החרות למיבצע של הסתה מכוונת. לי־צורך זה עליו להשתמש באנשים הקרובים לו גם מכחינה אירגונית.

בימי דויד בן־גוריון, איסר הקטן ושמעון פרס חדרו לכל עמדות מנגנון החושך אנשים הממשיכים לשרת בו גם אחרי ששלושת הגדולים עזבו את משרותיהם הפיקודיות. גם אחרי הקמת רפ"י, והוצאת מנהיגיה הבולטים ביותר מן המנגנון ה־ממלכתי, נשארו אותם אנשים במנגנון החושך.

הם אשר נצטוו עתה להיכנס לפעולה. הם מצאו פעילים מקיימים, הקשורים איתם

משה שקד (מימין) משחרר את העצורים במהומות נתניה. „כוונתי היחידה היתה להרגיע את הרוחות“, סיפר ראש־העיר. לדבריו, היו אנשי קבוצות־המחץ בהם נתקל — שיכורים כבר בשעות־הבוקר המוקדמות.

ראש העיר

של המשולש. מאיתה התקופה נותרו גם קשריו הדוקים של מרכזי לוי עם אנשי המימשל הצבאי.

מרדכי לוי הוא גם אחד ממנהיגי השיריה בנתניה: האיש מספר 3, ברשימת המועמדים של רפ"י למועצת העירייה ב־בחירות האחרונות.

איש השלישי

אותו בעקשנות עם המהומות, שייך לישיבה חברתית גבוהה יותר. זהו דני זיידל, נעיר־זוהר והוב־שירי, איש הבהימה התל־אביבית וכן למשפחת פרדסנים אמידה מחזרה. גם הוא מוכר כאיש רפ"י ובמערכת הבחירות האחרונה היה פעיל מאוד באזור. קשריו האישיים של איש־הצנחנים לשעבר מגיעים לחוגי שמעון פרס בעצמו, נוסף לכך היה דני מעורב בעבר בהתנפלות על ערבי דומה מאד לזו שפרצה לפני שב־עיים בנתניה.

בשבת בבוקר הופיע זיידל בנתניה — לפי גירסתו, רק במיקרה, ללא שום כוונה להשתתף במהומות. זמן קצר אחרי ש־השיריה נעצרה בכניסה למשולש, הופיע זיידל גם שם. „נסעתי מהעיר לאזור ה־תעשייה, ואז נודע לי שאורי אבנרי נמצא בכביש לקלנסאוה ושהולכות שם מכות.“

מתוך התמונה הכללית

של שלושה אנשים אלה במאורעות השבת, מסתמנת עובדה מתמיהה: שדווקא אנשי רפ"י שלטו בשטח. האם רק במיקרה? כדי למצוא תשובה לשאלה זו, נאלצו חוקרי העולם הזה להרחיב את מעגל חקר־רותיהם הרחק מעבר לנתניה ולקלנסאוה. כדי להבין את התשובה לשאלה זו, כראי

דני זיידל

הגיע לנתניה ולכניסה למשולש בסדר שלו מחזרה. לדבריו, רק מתוך סקרנות.